

2024'ün İlk Altı Ayında Azerbaycan Ekonomisi

Ekonomik büyümenin ana itici güçleri ulaştırma ve inşaat oldu:

- 2024 Ocak–Haziran döneminde ham petrol üretimi 2023'ün aynı dönemine göre %4,9 geriledi; Haziran 2024'te aylık (MoM) %1,2 arttı. Buna karşılık doğal gaz üretimi Ocak–Haziran 2024'te yıllık (YoY) %5,3, Haziran 2024'te aylık %0,9 yükseldi. İmalat sektörü yıllık %7,4 büyürken, petrol dışı imalat %10,9, petrol imalatı %1,9 arttı.
- Genel ekonomi yılın ilk yarısında %4,3 büyüdü; petrol üretimi %0,6, petrol dışı sektör %6,9 arttı.
- İmalat sektörü, büyümeye 0,4 yüzde puan (yp) katkı yaptı. İnşaat yıllık %18,4 büyüyerek toplam genişlemeye 0,9 yp katkıda bulundu. Turizm sektörü, yerleşiklerin yurt içi seyahatleri sayesinde %10,3 büyüdü; pandemi öncesi seviyeyi %31,8 aştı. Perakende ticarete gıda dışı segment %5,2 yıllık artış gösterirken, gıda–içecek–tütün %1,9 yükseldi. Gıda dışı kalemlerde elektronik (bilgisayarlar, telekom ekipmanları ve baskı ürünleri) %26,1 ile, akaryakıt (otomobil benzini ve dizel) %5,9 ile en yüksek artışları kaydetti.

Enflasyon, CBAR hedef aralığının alt bandının altında kaldı

- Haziran 2024'te fiyat düzeyi bir önceki aya göre %0,1 azaldı; yıllık enflasyon %1,1 oldu.
- Tüketim sepetindeki 525 ürün/hizmetin %71,8'inde (377 kalem) yıllık bazda fiyatlar arttı, %20,4'ünde düştü, %7,8'inde değişmedi. Haziran 2024'te çekirdek enflasyon %0,8 seviyesine yükseldi.
- Sepet kırılımına göre: gıda fiyatları %0,2 arttı ve manşete 0,1 yp katkı yaptı. Gıda dışı fiyatlar %1,0, hizmetler %2,4 yükseldi; manşete katkıları sırasıyla 0,2 yp ve 0,8 yp oldu.

Elektrik hariç, petrol dışı ihracat %5,9 büyüdü

- 2024'ün ilk altı ayında toplam ihracat %28,2 azalırken, ithalat %8,2 arttı. Sonuç olarak dış ticaret fazlası %58,7 azalarak 4.034 milyon ABD dolarına geriledi.
- Bu dönemde ham petrol satış miktarı düşerken, doğal gaz fiyatlamaları normalleşme eğilimine döndü. Doğal gaz satış miktarı %7,9 artarken, ham petrol ihracatı miktarı %1,4 geriledi. Petrol ve gaz gelirleri sırasıyla %10,1 ve %49,3 düştü.
- İthalattaki artışa başlıca katkılar altın, makine ve teçhizat ile metal girişlerinden geldi:
- Taşıt araçları (yedek parçalar dahil) ithalatı yıllık %17,0 azalarak 1,0 milyar ABD dolarına indi. Bu gerilemenin temel nedeni uçak ve aksamı kalemindeki sert düşüştür. Hibrit ve elektrikli araç girişleri adet bazında sırasıyla %22,2 ve %33,9, tutar bazında %66,8 ve %32,8 arttı.
- Tekstil ürünleri ithalatı yıllık %10,3 yükseldi. Kimyasallar ithalatı yıllık %6,9 azaldı; düşüşte ilaçlar (-%23,1) ve inorganik kimyasallar (-%18,9) belirleyici oldu.

- Buna karşılık gübreler (+%13,1) ve organik kimyasallar (+%18,1) Ocak–Haziran 2024'te artış gösterdi.
- Gıda ürünleri ithalatı %6,9 arttı; artışta meyveler (%38,5), süt ürünleri (%29,6) ve et (%44,9) etkili oldu. Buna karşılık tahıllar (-%25,2) ve değirmencilik sanayi ürünleri (-%45,4) güçlü negatif katkı verdi.
- Yakıt (benzin dâhil) ithalatı %23,4 azalırken, toplam ithalat büyümesini 3,2 yp aşağı çekti.
- CBAR (Azerbaycan Merkez Bankası) rezervleri, 2023 sonuna göre %1,1 artarak 11.737,6 milyon ABD dolarına ulaştı.
- Stratejik döviz rezervleri, 2023 sonuna kıyasla %3,0 artarak 69,7 milyar ABD dolarına yükseldi.

Kredi büyümesi istikrarlı seyrini sürdürdü; sigorta primi artışını birikimli hayat yönlendirdi

- Haziran 2024'te bankacılık sektörünün toplam aktifleri yıllık %11,3 artarak 50,3 milyar oldu. Artışta Merkez Bankası nezdindeki alacaklar (+%59,2), krediler (+%19,4) ve maddi olmayan duran varlıklar (+%3,9) etkili oldu. Buna karşılık maddi duran varlıklar (-%9,9), finansal kuruluşlar nezdindeki mevduatlar (-%35,4) ve diğer bankalardaki hesaplar (-%13,3) geriledi. Tedavüldeki Merkez Bankası bonoları yıllık %29,0 azalırken, Hazine menkul kıymetleri %48,2 genişledi.
- Ticari kredi portföyü %19,1 büyüdü; portföyün en hızlı büyüyen kalemi olan bireysel girişimci kredileri %27,5 arttı. Aynı dönemde tüketici kredileri %20,7 büyüdü. Konut kredisi portföyü, Haziran 2024'te 2023'ün aynı ayına göre %18,1 genişledi.
- Toplam NPL oranı %1,7 ile Aralık 2023'e kıyasla -0,1 yp daha düşük gerçekleşti. Zarar karşılıkları 139,7 milyona geriledi.
- Mevduat tabanı, Haziran 2024'te yıllık %10,7 artarak 38,2 milyar oldu. Vadesiz mevduatlar %1,5 artarken, vadeli mevduatlar %28,3 yükselerek 15,2 milyara ulaştı. Finansal olmayan şirket mevduatları %9,1, finansal mevduatlar %20,5, hanehalkı mevduatı %11,2 arttı.
- Toplam mevduat dolarizasyonu %39,8 ile 2023 sonuna göre değişmedi. Vadeli mevduatların dolarizasyonu -1,8 yp gerilerken, vadesiz mevduatların dolarizasyonu 2023 sonuna kıyasla +0,6 yp arttı.
- Bankacılık sektörünün özsermaye kârlılığı (ROE) %19,7 (Haz 2023: %19,1). Yüksek kârlılık hem faiz hem faiz dışı gelirlerden kaynaklanırken, faiz ve faiz dışı giderler artışı dengelemiştir. Faiz gelirleri yıllık %17,6, faiz dışı gelirler %33,6 yükseldi.
- İlk altı ayda toplam sigorta primleri yıllık %11,7 arttı.

- Brüt primler 725,1 milyon oldu. Hayat sigortası primleri pazarın yarısını oluşturdu; birikimli hayat (endowment) toplam primler içinde %46,6 paya sahipti ve %23,5'lik artışla hayat sigortasındaki yükselişi sürükledi.
- Hayat dışı sigorta %1,4 büyüdü; gönüllü (+%0,8) ve zorunlu (+%2,2) segmentler büyümeye olumlu katkı sağladı.
- Oto sigortasında gönüllü segment %22,4 büyürken, zorunlu segmentte primler %3,6 arttı.
- Gönüllü sağlık sigortası primleri %0,7 daraldı.

28 Mart'ta CBAR, refinansman oranını 25 baz puan indirerek %7,50'ye çekti

- Faiz koridorunun alt bandı %6,25'te sabit kalırken, üst band %8,50'ye indirildi.
- Karar, gerçekleşen ve beklenen enflasyonun hedef aralıkta ($4\pm 2\%$) olması, enflasyon beklentilerindeki istikrar ve risk dengesindeki değişimler temelinde alındı.
- CBAR, son para politikası toplantısından bu yana enflasyonun risk dengesinde anlamlı bir değişim gözlenmediğini belirtti.
- CBAR'a göre devam eden jeopolitik gerilimler, küresel ana ticaret yollarındaki darboğazlar ve iklim değişikliği başlıca dış enflasyonist risklerdir.
- Kamu yatırımları ile özel sektörün tüketim artışı, ithalatın finansmanında genişlemeye yol açtı.
- Bir sonraki faiz kararı, enflasyon dinamiklerinin kalıcılığı ile dış ve iç talep–arz faktörlerindeki gelişmelere bağlı olarak verilecektir.

Uyarı Notu: Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

